

1971 yılına nazaran Hukuk Dairelerine 1972 yılında 13947 fazla iş geldiği, bu yıl bir evvelki yıla oranla 4234 az iş çıkarıldığı, bu miktar az iş çıkarmanın, Dokuzuncu Hukuk Dairesine geçen yıla nazaran 10 bine yaklaşan fazla iş gelmiş olmasından ileri geldiği anlaşıldı.

1 — Dairelere gelen işlerle nitelikleri ve yeni Daireler Kurulmasını öngören ve halen Millet Meclisi Gündeminde olduğu öğrenilen Yargıtay Kanun Tasarısının yakın bir zamanda kanunlaşacağı gözetilerek bu yıl içinde bir daireden diğer daireye iş verilmesine ve 24/1/1972 gününde Kurulca itihaz edilen ve Resmi Gazete'nin 21 Şubat 1972 gün ve 14106 sayısında yayımlanan kararımızda bir değişiklik yapılmasına yer olmadığına,

2 — Anayasa'nın geçici 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrası amir hükmüne göre, Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği 22/9/1971 tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılması öngörülen, birbuçuk yıldan beri açık bulunan dördü ceza ve ikisi Hukuk Daire Başkanlıkları seçiminin yapılmasını ancak mümkün kılacak olan, yeniden 4 Hukuk ve 2 Ceza Dairesi kurulması, daireler ve Genel Kurullarda işlerin süratle çıkmasını ve her yönüyle Yargıtay'a yararlar sağlayacağına inanılan uzun ve yorucu bir çalışma sonucu Adalet, Bütçe ve Plan Komisyonlarından geçirilerek Millet Meclisine intikal ettirilen Yargıtay Kanun Tasarısının bir an önce kanunlaştırılması gerek ve zorunluluğun yetkili mercilere ulaştırılmasına,

3 — Özellikle Hukuk Dairelerinin ekserisinde beliren ihtiyaç ve duyulan sıkıntı gözetilerek uzun süredir açık bulunan 30 Yargıtay Üyelğine beklenmeden seçim ve atama yapılmasının taktiri lüzumunun Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına bildirilmesine,

4 — Her yıl Yargıtay'a gelen iş miktarının büyük nisbette arttığı ve bu yıl gelen iş toplamının 224060 a bali olduğu, 202 üye kadrosuna karşılık kadrolu 96 + yetkili 51 = 147 üye yardımcısının (münhal hariç) azlığı yanında bir kısımdan yaşlılık ve rahatsızlıkları nedeniyle gereği gibi faydalanılmadığı nazara alınarak şimdilik 30 üye yardımcısı kadrosunun ilâvesi hususunun Adalet Bakanlığına bildirilmesine,

5 — Genç, çalışkan, faal, nitelikli, bilgili hâkimlere yetki vermek suretiyle üye yardımcılığı miktarının hiç değilse üye adedine eşit bir seviyeye çıkarılması hususunun Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına duyurulmasına,

Bu karar örneğinin yukarıda sözü edilen Kanunun 5 inci maddesi uyarınca Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına ve Adalet Bakanlığına gönderilmesine ve Resmi Gazete ile yayımlanmasına 23/1/1973 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

YARGITAY CEZA DAİRELERİ BAŞKANLARI KURULU KARARI

(Temyiz Mahkemesi Teşkilâtına dair) 1221 sayılı Kanunun değişik 5 inci maddesi uyarınca iş durumu görüşmek ve gereken hususlarda karar itihaz edilmek üzere Yargıtay Birinci Başkanlığının Başkanlığında Ceza Daireleri Başkanlarıyla 23/1/1973 Salı günü saat 14.30 da Birinci Başkanlık odasında toplandı. Ceza Dairelerine 1971 ve 1972 yıllarında gelen ve çıkan iş durumu incelendi.

Gereği görüldü :

1972 yılında, 1971 yılına nazaran Birinci Ceza Dairesine 497, İkinci Ceza Dairesine 745, Beşinci Ceza Dairesine 766 iş az geldiği, Üçüncü Ceza Dairesine 2869, Dördüncü Ceza Dairesine 1379, Altıncı Ceza Dairesine 106 ve Yedinci Ceza Dairesine 518 fazla iş geldiği, 1971 yılına nazaran 1972 yılında Birinci Ceza Dairesinin 323, Beşinci Ceza Dairesinin 332 noksan iş devrettiği, İkinci Ceza Dairesinin 583, Üçüncü Ceza Dairesinin 767, Dördüncü Ceza Dairesinin 1273, Altıncı Ceza Dairesinin 7 ve Yedinci Ceza Dairesinin de 170 fazla iş devrettiği görüldü.

1972 yılında Birinci Ceza Dairesine 4919, İkinci Ceza Dairesine 10987, Üçüncü Ceza Dairesine 16549, Dördüncü Ceza Dairesine 11833, Beşinci Ceza Dairesine 5252, Altıncı Ceza Dairesine 7994 ve Yedinci Ceza Dairesine 15715 iş geldiği anlaşıldı. Bütün Dairenin 1972 yılından 1973 yılına 6796 adet iş devretmiş oldukları tespit olundu.

1972 yılında Ceza Dairelerine gelen iş toplamının 73249 olduğu anlaşıldı.

1 — Dairelere gelen işlerle nitelikleri ve yeni daireler kurulmasını öngören ve halen Millet Meclisi Gündeminde olduğu öğrenilen Yargıtay Kanun Tasarısının yakın bir zamanda kanunlaşacağı gözetilerek bu yıl içinde bir daireden diğer daireye iş verilmesine 21/1/1972 gününde Kurulca itihaz edilen ve Resmi Gazete'nin 16 Şubat 1972 gün ve 14101 sayısında yayımlanan kararımızda bir değişiklik yapılmasına yer olmadığına,

2 — Anayasa'nın geçici 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrası amir hükmüne göre Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği 22/9/1971 tarihinden itibaren altı ay içinde çıkarılması öngörülen, birbuçuk yıldan beri açık bulunan dördü ceza ve ikisi Hukuk Daire Başkanlıkları seçiminin yapılmasını ancak mümkün kılacak olan, yeniden 4 Hukuk ve 2 Ceza Dairesi kurulması, Daireler ve Genel Kurullarda işlerin süratle çıkmasını ve her yönüyle Yargıtay'a yararlar sağlayacağına inanılan, uzun ve yorucu bir çalışma sonucu Adalet, Bütçe ve Plan Komisyonlarından geçirilerek Millet Meclisine intikal ettirilen Yargıtay Kanun Tasarısının bir an önce kanunlaştırılması gerek ve zorunluluğunun yetkili mercilere ulaştırılmasına,

3 — Her yıl Yargıtay'a gelen iş miktarının büyük bir nisbette arttığı ve bu yıl gelen iş toplamının 224060 a bali olduğu, 202 üye kadrosuna karşılık kadrolu 96 + Yetkili 51 = 147 üye yardımcısının (münhal hariç) azlığı yanında bir kısımdan yaşlılık ve rahatsızlıkları nedeniyle gereği gibi faydalanılmadığı nazara alınarak şimdilik 30 üye yardımcısı kadrosunun ilâvesi hususunun Adalet Bakanlığına bildirilmesine,

4 — Genç, çalışkan, faal, nitelikli, bilgili hâkimlere yetki vermek suretiyle üye yardımcılığı miktarının hiç değilse üye adedine eşit bir seviyeye çıkarılması hususunun Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına duyurulmasına,

Bu karar örneğinin yukarıda sözü edilen Kanunun 5 inci maddesi uyarınca Yüksek Hâkimler Kurulu Başkanlığına ve Adalet Bakanlığına gönderilmesine ve Resmi Gazete ile yayımlanmasına 23/1/1973 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu Kararları

E. No : 1972/5
K. No : 1972/21

ÖZET : Yüksek Hâkimler Kurulunun Anayasa'nın değişik 143 üncü maddesine uygun olarak yeniden kurulup çalışmaya başlamasına kadar geçen süre içindeki kararları hakkında açılan davaların Danıştay'ın yargısal denetimine tabi bulunduğu Hk.

Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 13/10/1971 gün, E. 1966/814, K. 1971/829 sayılı ve 3/12/1971 gün, E. 1967/861, K. 1971/1041 sayılı kararları arasında görülen aykırılığın içtihatların birleştirilmesi yoluyla giderilmesi Danıştay Birinci Başkanlığınca istenmesi üzerine konu Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu tarafından incelendi.

İLGİLİ KARARLAR :

A) Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 13/10/1971 gün, E. 1966/814, K. 1971/829 sayılı Kararı :

Davacı, Yüksek Hâkimler Kurulu Üçüncü Bölümü tarafından verilen tevbih cezasına karşı yaptığı itirazın bu Kurulun Genel Kurulunca reddine ilişkin kararın iptali dileğiyle dava açmış olup, Dava Daireleri Kurulu, Anayasa'nın 1488 sayılı Anayasa Değişikliği ile getirilen yeni 144 üncü maddesi hükmünün Yüksek Hâkimler Kurulu Kararları üzerinde Danıştay'ın yargısal denetimini kaldırdığını, Anayasa'nın 4 üncü mad-

desinin üçüncü fıkrasında yer alan «Hiçbir kimse veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamayacağı» ve 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki «Anayasa hükümlerinin yasama, yürütme ve yargı organlarıyla idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu» şeklindeki hükümler karşısında, yeni Yüksek Hâkimler Kurulunun kurulması hakkındaki kanunun çıkarılmasına kadarki süre içinde Danıştay'ın Yüksek Hâkimler Kurulu kararlarını yargısal yünden denetlemesine olanak kalmadığı, esasen Anayasa'da Danıştay'ın yargı denetiminin bu süre içinde devam edeceğine dair bir geçici maddenin de yer almadığı gerekçesine dayanarak, Anayasa Değişikliğinin yürürlüğe girdiği 22 Eylül 1971 gününden önce açılmış ve bu günden sonra açılacak olan Yüksek Hâkimler Kurulu kararlarına ilişkin davaların Danıştay'da incelenmesine olanak bulunmadığından davanın görevden reddine oyçokluğu ile karar vermiştir.

B) Danıştay Dava Daireleri Kurulunun 3/12/1971 gün, E. 1967/861 K. 1971/1041 sayılı Kararı :

Bu davada davacı, birinci sınıfa ayrılamayacağına dair Yüksek Hâkimler Kurulu Birinci Bölümünce verilen karara karşı yaptığı itirazın bu Kurulun Genel Kurulu tarafından reddi hakkındaki kararın iptalini is-

temiz, Dava Daireleri Kurulu, Anayasa'nın değişik 144 üncü maddesinin kuruluşu ve kararlarının niteliği evvelkinden farklı olan yeni bir Yüksek Hâkimler Kurulunun kurulmasını öngörmekte olduğuna göre, üyelerinin tümü yüksek mahkeme hâkimini olması yönünden kararlarına kesinlik tanıdığı anlaşılan bu yeni kurul kurulup çalışmaya başlayıncaya kadarki sürede eski Kurul tarafından alınacak kararların Danıştay'ın yargısal denetimine tabi bulunması gerektiği, kaldı ki 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununda değişiklik yapılmadıkça Anayasa'nın değişik 144 üncü maddesinde sözü geçen «Bir defa daha inceleme» yolunun uygulanmasına da olanak bulunmayacağından, aksi görüş kabul edildiğinde ilgililere bütün hak arama yollarının kapanmış olacağı, halbuki Anayasa Koyucunun böyle bir durumu arzuladığını gösteren hiçbir hükmün Anayasa'da yer almadığı hususlarını belirttikten sonra, Anayasa'nın yapısı ve genel hukuk kuralları gereğince Yüksek Hâkimler Kurulunun yeni hükümlere göre kurulup çalışmaya geçinceye kadar vereceği kararların Danıştay'ın yargısal denetimine tabi olması gerektiği görüşü ile davayı görmüş ve esastan reddine oyçokluğu ile karar vermiştir.

İNCELEME :

Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu, yukarıda özetlenen ilki karar arasında 521 sayılı Danıştay Kanununun 45 inci maddesindeki anlamda bir aykırılık bulunduğu oybirliği ile karar verdikten sonra konunun incelenmesine geçmiştir.

İçtihatların birleştirilmesine konu olan kararlar arasındaki aykırılığın giderilmesi, Anayasa hükümlerinin hangi andan başlayarak uygulanabileceği sorununun çözümüne bağlıdır. Gerçekten bu kararlardan birincisinde Anayasa'nın değişik 144 üncü maddesinin, yürürlüğe girdiği günden başlayarak uygulanması gerektiği ve dolayısıyla 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanununun Danıştay'ın yargısal denetimine olanak tanıyan hükümlerini bu günden başlayarak yürürlükten kaldırdığı kabul edilmekte, ikincisinde ise, sözü geçen Anayasa hükmünün henüz uygulanma olanağı bulunmadığı, bunun ancak 45 sayılı Kanunda gerekli değişiklikler yapılarak sağlanabileceği, bu bakımdan Uygulama Kanununun yürürlükte olan hükümlerine göre Danıştay'ın yargısal denetimi görevine devam etmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Diğer kanun hükümlerinin üstünde ve onları bağlayıcı nitelikte bulunan Anayasa hükümlerinin doğrudan doğruya uygulamaları kural olarak söz konusu olmayıp, bu husus uygulama kanunlarının yürürlüğe konulması yoluyla sağlanır. Bu bakımdan, bir Anayasa hükmünün Anayasa dışındaki diğer bir kanun hükmünü kendiliğinden - yani Uygulama Kanunu çıkarılmaksızın - yürürlükten kaldırarak onun yerine uygulanması kural olarak düşünülemez. Başka bir deyişle, Anayasa Koyucu, diğer kanun hükümlerinin yürürlükten kaldırılması yetkisini kendisini kullanmayıp, bu işi kural olarak yasama organına bırakmaktadır. Ancak kural bu olmakla beraber, Anayasa Koyucu, özellikle ivedilik gösteren ve derhal uygulanmayı gerektiren hükümlerin hemen uygulanmasını öngörebilir. Böyle hallerde Anayasa Koyucunun, uygulama için yeterli ayrıntıda bir Anayasa hükmü getirmesi ve bu hükmün diğer kanunlardaki uygulama hükümlerinin yerine geçerek hemen uygulanmasını açık veya örtülü biçimde buyurması mantıklı ve hukuki bir zorunluk olarak görülmektedir.

Anayasa'nın değişik 144 üncü maddesi bu açıdan ele alındığında, 1488 sayılı Anayasa değişikliğinin yürürlük günden başlayarak hemen ve doğrudan doğruya - yani 45 sayılı Yüksek Hâkimler Kurulu Kanunu hükümleri değiştirilmeden - uygulanabilecek nitelikte olmadığı kolaylıkla saptanabilir. Gerçekten Anayasa'nın değişik 144 üncü maddesinin, uygulama kanunlarında gerekli değişiklikler yapılmadan hemen uygulanmasını açık veya örtülü olarak buyuran bir hüküm Anayasa'da yer almadığı gibi, sözü geçen Anayasa hükmü uygulama için yeterli ayrıntıda da değildir. Örneğin bu Anayasa hükmünde yer alan «Bir defa daha inceleme» müessesesinin (süre) ve (başvurma mercii) yönünden ayrıntıları ancak sonradan 45 sayılı Kanunu değiştiren 23/6/1972 gün ve 1597 sayılı Kanunla belirtilmiştir.

Anayasa Koyucunun değişik 144 üncü maddenin hemen ve doğrudan doğruya uygulanmasını öngörmeyişinin nedenini bu madde hükmünün kapsam ve niteliğinde aramak gerekir. Gerçekten 1488 sayılı Anayasa değişikliğinin gerekçesinde belirtildiği gibi, Yüksek Hâkimler Kurulu kararlarının yargı denetimi dışında bırakılması durumu, bu kurul üyelerinin tümünün yüksek mahkeme hâkimleri arasından seçilmesi olgusuna dayandığına göre, değişik 144 üncü maddenin birinci fıkrasındaki «Kesinlik» hükmü, değişik 143 üncü maddede sözü geçen kişilerden kurulu Yüksek Hâkimler Kurulunun vereceği kararlara özgü olup, değişik 144 üncü maddenin uygulanması, değişik 143 üncü maddedeki nitelik ve kuruluşta bir Yüksek Hâkimler Kurulunun çalışmaya başlaması koşuluna bağlıdır.

Yukarıda açıklanan anayasal durum karşısında, Yüksek Hâkimler Kurulunun değişik 143 üncü madde hükmüne uygun biçimde kurulmasından önce verdiği kararların, değişik 144 üncü madde doğrudan doğruya uygulanarak, kesin sayılması ve Danıştay'ın yargısal denetimi dışında bırakılması, bu geçiş döneminde henüz sırf yasama ve yürütme organlarını bağlayıcılığından söz edilebilecek olan değişik 144 üncü maddenin yargı organını da bağlaması gibi hukuki gerçeğe uygun düşmeyen bir sonuç doğurduktan başka, henüz anayasal olanak bulunmadığı halde değişik 144 üncü maddeyi uygulama durumunu, kaynağını Anayasa'dan alan bir devlet yetkisini kullanma olarak nitelendirmek de çok güçtür.

Bu konuda şu noktaya da değinmekte yarar vardır ki, Anayasa hükümlerinin yukarıda belirtilen özel nitelikleri dikkate alınmaksızın, bunları diğer kanun hükümleri ile bir tutarak, kanunların zaman bakımından uygulanması ve geçmişe yürürlüğü konularındaki hukuk kurallarını Anayasa hükümlerinin diğer kanun hükümlerine etkisi yönünden de aynen uygulamak yanlış sonuçlar doğurabilir. Bu hukuk kuralları olsa olsa yeni Anayasa hükmü gereğince hazırlanacak Uygulama Kanununun eski uygulama Kanununa etkisi yönünden tartışma konusu edilebilirler. Bu noktanın saptanmasından sonra, inceleme konusu soruna, kanunların zaman bakımından uygulanması açısından bakıldığında da yukarıda verilen farklı bir sonuca varılamayacağı açıktır. Gerçekten sözü geçen 23/6/1972 gün, 1597 sayılı Kanun, Yüksek Hâkimler Kurulu kararlarını, Anayasa'nın buyruğuna uyarak, kesin nitelikte sayıp 45 sayılı Kanunda evvelce yer alan dava hakkını ortadan kaldırırken, evvelki Kurul kararlarının yargısal denetimi hakkında geçici bir hüküm de getirmedikçe göre, yeni Kanunun yürürlükten kaldırılan evvelki hükümlerden doğan dava haklarına ilişmemesi ve kazanılmış hak niteliğinde olan bu dava haklarının yeni Kanundan sonra da kullanılabilmesi, kanunların zaman bakımından uygulanması kurallarına göre de doğal ve zorunludur.

Burada son olarak belirtilmesi gereken husus ise, Anayasa'nın 114 üncü maddesi ile 521 sayılı Danıştay Kanununun idari davalara ilişkin genel hükümlerinin, Yüksek Hâkimler Kurulunun söz konusu geçiş dönemindeki kararlarına ilişkin davaların Danıştay'da görülüp karara bağlanması için gerekli ve yeterli hukuki dayanak ve olanağı sağlamakta olduğudur.

SONUÇ :

Yukarıda açıklanan hukuki durum karşısında, Yüksek Hâkimler Kurulunun, Anayasa'nın değişik 144 üncü ve geçici 19 uncu maddeleri gereğince yürürlüğe konan 23/6/1972 gün ve 1597 sayılı Kanuna göre yeniden kurulduğu güne kadar verdiği kararlara karşı açılmış ve açılacak davaların Danıştay'da görülmesi gerektiği sonucuna varan Dava Daireleri Kurulunun 3/12/1971 gün, E. 1967/861, K. 1971/1041 sayılı kararı esas alınarak içtihadın birleştirilmesine 2/12/1972 günü üçte ikiyi aşan çoğunlukla karar verildi.

AZLIK OYU :

XXX — Kanunda açıklık mevcut değilse hâkimler, Anayasa'nın 132 nci maddesinde zikredildiği üzere, hukuka göre hüküm vermek zorundadırlar; problem, burada hukuk ilmi ve tekniği açısından çözümlenebilir. Anayasa'nın 137. ve 144 üncü maddelerini değiştiren 1488 sayılı Kanun, Yüksek Hâkimler Kurulu ile Yüksek Savcılar Kurulu kararlarına karşı hiçbir mercie başvurulamayacağı hükmünü getirince, mezkûr yüksek kurulların kararlarına karşı esasen tek başvurma yeri Danıştay, sözü geçen Kanunun yürürlük tarihinden itibaren görev ve yetkisiz kalmış durumdadır. Hukuk ilminde (Hassaten «Kanunların zaman içinde tatbiki», «Geçiş Hukuku = Droit Transitoire» bahislerinde) açıklandığı üzere görev ve yetkiye ilişkin kanunlar, kamu düzenine ilişkindirler ve derhal tesir (Effet immediat) gösterirler, geçmiş olayların gelecek sonuçlarını dahi kapsarlar; buna göre görev ve yetkisiz kalmış merciler, kesin sonuca bağladıkları haric, bakmakta oldukları işleri de, çok ileri safhaya ulaşmış olsa bile, artık sonuçlandıramazlar (Prof. P. Roubier, les conflits des lois, dans le temps, Tame II, 461, 463, 476; Prof. G. Jéze, les principes généraux du Droit Administratif, s. 135); meğer ki kanun koyucu, geçici maddeler arasında açık hükümler koyarak (Anayasa'nın geçici 8 inci maddesi gibi) görev ve yetkinin bir süre daha devam etmesini istemiş bulunsun.

Diğer taraftan, yine hukuk ilminde belirtildiği üzere, teorik olarak, yeni kanun kamu yararına daha uygun görüldüğü için yürürlüğe konulmakta; eski kanun ise hatalı görüldüğünden yürürlükten kaldırılmaktadır; O halde mahkûm edilerek varlığına son verilen bir kanunun daha yıllarca yeni sisteme paralel olarak uygulanmasına devam edilmesi sosyal devlet ilkesiyle bağdaşmaz. (Prof. A. Weill, Droit Civil, Introduction Général s. 114, 116). Eğer kanun koyucu, kazanılmış haklar bulunduğu kanısıyla eski kanunun bir süre daha uygulanmasını arzu ediyorsa bu

hususu geçici maddelerle açıkca tedvin etmelidir; 1488 sayılı Kanunda ise Danıştay'ın henüz sonuca bağlamadığı davaları sonuçlandırabileceğine izin veren hükümler yoktur. Dolayısıyla içtihadın görev ve yetki yönünden red kararı verilmesinin uygun olacağı şeklinde birleştirilmesi görüşündeyiz ve çoğunluk kararına karşıyız.

AYRIŞIK OY

XX — Konu : 1488 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliği üzerine daha önce hâkim ve savcılar tarafından Danıştay'a açılan davaların görüşmesine devam olunup olunamayacağı hakkındadır.

Bilindiği gibi Anayasalar; Devletin kuruluşunu, organlarını, bu organların yetki ve sorumluluklarını ve vatandaşların temel hak, hürriyet ve yükümlülüklerini saptayan temel kanunlardır.

Devlet organları yetkilerini ancak Anayasa'dan alırlar. Nitekim 334 sayılı T.C. Anayasası'nın 4 üncü maddesi son fıkrasının son cümlesinde aynen (Kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz) hükmünü vazetmiştir.

Anayasamızın 8 inci maddesinin 2 nci fıkrasında da Anayasa hükümlerini yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu kesin hükme bağlanmıştır.

Danıştayımızın yargısal yetkisini bu Anayasa'dan aldığı ve alması gerektiği şüphesizdir. Bu itibarla Yüksek Hâkimler ve Savcılar Kurullarının hâkimler ve savcılar hakkındaki idari işlemlerinden doğan uyuşmazlıkların Danıştayda çözülebilmesi bu Anayasal yetkinin devamına bağlıdır.

Anayasamızın 22 Eylül 1971 tarihinde yayınlanan 1486 sayılı Kanunla değişik 137 nci maddesi Yüksek Savcılar Kurulu kararlarının kesin olduğunu bunlar aleyhine başka bir mercie başvurulamayacağını, aynı Kanunla değişik 144 üncü maddesi de Yüksek Hâkimler Kurulunun adliye mahkemeleri hâkimlerinin özlük işleri hakkında kesin karar vereceğini bu kararlar aleyhine başka mercilere başvurulamayacağını hüküm altına almıştır. Bu suretle Danıştay'ın kuruluşunu, yetki ve görevlerini tespit eden değişik 140 ıncı ve bütün idari işlemler için yargı yolunu açık tutan değişik 114 üncü maddelerine açık bir istisna getirilmiş Danıştay'ın da Yüksek Hâkimler ve Yüksek Savcılar Kurulu karar ve işlemlerinden doğan ihtilafları çözme yetkisi ref edilmiştir.

İçtihadı birleştirme konusunun çözüm noktası işte bu Anayasa değişikliği ile kalkan yargısal denetim yetkisinin sınırlarının ne olacağı noktasında toplanmaktadır.

Bunu tespit ederken Anayasal yetkilerin mahiyetinin iyi saptanması ve bu yetkilerin kullanılabilme olanağı hakkındaki Anayasa hukuku genel prensipleri dışına çıkılmaması gerekmektedir.

Bilindiği gibi Anayasa hükümleri değerlendirilirken (öncelikle referandum Anayasalarında) madde metinleri esastır. Gereğe veya meclis konuşmalarına girmek suretiyle yorum yapmak mümkün değildir. Anayasa metinlerinde sarahat bulunmadığı gerekçesi ile istidlal veya kıyas yolunu uygulamayada imkân yoktur ve kesinlikle belirtmek isteriz ki herhangi bir yargı organı Anayasada var farzettığı bir boşluğu içtihad yolu ile dolduramaz.

Bu hukuki gerçekler karşısında 1488 sayılı Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girmesinden önce ve Yüksek Hâkimler Kurulu kararları aleyhine yargı yolunun açık bulunduğu dönemde bir kısım hâkim ve savcılar tarafından açılmış ve henüz sonuçlanmamış bulunan davaların görülmesine devam olunması mümkün olabilir mi?

Değişik 137 ve 144 üncü maddeler yüksek Savcılar ve Hâkimler Kurulları kararlarının kesin olduğunu ve bu kararlar aleyhine başka hiçbir mercie başvurulamayacağını amir hüküm olarak getirmiştir. Geçici 19 uncu madde ile de Yüksek Hâkimler Kurulu mevcut üyelerinin, yeni seçilinceye kadar görevlerine devam edeceğini saptamak suretiyle eski ve yeni Yüksek Hâkimler Kurulları hakkında bir fark gözetilmediği açıkca hüküm altına almıştır.

Artık bugün Anayasa yönünden eski ve yeni tefriki yapılmaksızın Yüksek Savcılar ve Yüksek Hâkimler Kurullarının kesin kararları karşısında bulunmaktayız. Anayasa Koyucu her iki Kurulun kararlarına kesinlik izafe etmiş ve yargısal denetimin dışına çıkarmış ve bu suretle Danıştay'ın yargı denetimi yetkisini ref etmiş bulunmaktadır.

Anayasa hukuku genel kuralları karşısında Anayasa Koyucunun bu kuralların önce verilmiş ve dava konusu olmuş kararları hakkında mispet yünden bir geçici madde getirmemesi halinde anayasal yetkinin devam ettiğini değil devam etmediğini kabul etmek gerekir. Çünkü Anayasa Hukuku sisteminde yetki açık ve kesin metinler halinde getirilir. Kalkan ve ref edilen bir yetkinin geçici süre için devamına ancak bir geçici madde ile cevaz verilebilir. Anayasa hukuku sistemlerinde bildirgi-

miz kadarı ile kalkan bir anayasa yetkisinin geçici bir süre için devamı arzu edildiği takdirde Anayasa Koyucusu bu iradesini de açık metin haline getirecektir. Yetki esas metinle kaldırıldıktan sonra geçici madde ile eski yetkinin geçmiş olaylar hakkında uygulanmaması yönünden yeni bir hüküm getirmesi beklenemez ve yoktur. Anayasa metinlerinin bir kısmının uygulama kanunları ile yürürlüğe gireceğini kabul etmekte mümkün değildir. Yargı yetkisi hakkındaki bir anayasa hükmünü bir anayasa müessesesinin kuruluşu hakkındaki geçici hükümleri ile karıştırmamak gerekir. Değişik 144 üncü madde ile Danıştay'a müracaat hakkı ortadan kaldırıldığına ve bu konuya muzaf Danıştay yetkisi ref edilmiş olduğuna göre bu hükmün geçerliliği 1488 sayılı Kanunun yayımı tarihinden başlar. Bunun aksini düşünmek kanımızca mümkün değildir. (Danıştay'ın yetkisi kalkmıştır ancak yeni kurullar kurulduktan sonra kalkmıştır) görüşü hukuk yönünden savunulamaz. Yukarıdan beri açıklamaya çalıştığımız gibi kaldırılan bir yargı yetkisinin eski olaylar yönünden bir süre daha devamını isteyen Anayasa Koyucusu bu iradesini susmak suretiyle değil geçici madde halinde izhar eder. Geçici hüküm getirilmemesi bir boşluk kabul ederek kazai kararlar doldurmak yönü de yine yukarıda belirttiğimiz gibi anayasa hukuku açısından geçerli değildir.

Anayasa hükümlerinin geçmişe geçerli olup olmadığı konusunun da hadisemizde tartışılması mümkün değildir. Danıştay'ın yargısal denetim yetkisi Yüksek Hâkimler ve Savcılar Kurulları kararları yönünden ref edilmesi halinde bu kurulların eski yeni tüm kararlarının denetimine hukuken imkân olamaz. Anayasamızın 4 üncü maddesinin yukarıya aldığımız hükmü buna imkân vermez. Anayasamızın 31 inci maddesinde yer alan hak arama hürriyetinde bu olayda uygulayarak içtihadı gitmek mümkün değildir zira hak arama hürriyeti bu hakkı arayacak merci bulunmadıkça vardır. Nitekim 1488 sayılı Kanundan sonra hâkimlerin ve savcılarının özlük işleri yönünden haklarında verilecek kararlar yönünden hak arayacakları bir merci bulunmamaktadır.

Yüksek Hâkimler ve Savcılar Kurullarının yeni kuruluşlarını saptayan hükümler getiren değişik 45 sayılı Kanuna geçici maddeler eklenmemiş olmasını Danıştay yetkisinin devamına karine sayılması da tecviz edilemez. Danıştay yetkisinin mevcudiyeti halinde Kanun Koyucu eski dosyalar için hüküm getirebilirdi. Yetki bütün şumulu ile tüm olarak kalktığına göre eski dosyalar için kanunla geçici hüküm getirilmesini düşünmek hukukun kabul edeceği bir görüş olamaz. Yukarıdanberi açıklamaya çalıştığımız görüş özet olarak şudur;

1 — Danıştay yargı yetkisini Anayasa'nın 4 üncü maddesine göre Anayasadan alacaktır.

2 — Anayasanın değişik 137 ve 144 üncü maddeleri Yüksek Savcılar ve Hâkimler Kurulu kararları hakkında Danıştay'ın yargı denetimi yetkisini ref etmiştir.

3 — Danıştay yargı organı olarak 8 inci madde gereğince bu Anayasa hükmüne uymak zorundadır.

4 — Değişik 137 ve 144 üncü maddelerin kesin hükmü karşısında Danıştay'ın yetkilerini belirten 140 ıncı ve genel yargı denetimine ait 114 üncü maddesini esas almak suretiyle Danıştay yetkisinin geçici de olsa devamını kabul etmek mümkün değildir.

5 — Vatandaşın hak arama hürriyetini tespit eden 31 inci madde hükmü hak aranacak mercin bulunması takdirinde geçerlidir. Anayasa Koyucunun ortadan kaldırdığı bir mercii kazai kararlar ihdas etmeye çalışmak Anayasa'nın dışına çıkmaktır.

6 — Anayasal yetkiler açık anayasa metinleri ile getirilir. Anayasada kıyas, Anayasa'da istidlal, Anayasa'da yorum, Anayasa'da kazai içtihad yoktur. Anayasa sadece metni ile ve ruhu ile uygulanır. Anayasa'da boşluk düşünülemez ve varsa bu boşluk yine bir Anayasa metni ile dolar.

7 — Anayasanın ref ettiği bir yetki geçmiş olaylar hakkında geçici olarak uygulanmak istenildiği takdirde bir geçici madde ile bu geçici yetki Anayasa hükmü olarak yürürlüğe konulur. Nitekim eski organ, kurum ve kurulların durumu 334 sayılı Anayasaya geçici 8 inci madde konulmak suretiyle düzenlenmiştir.

8 — Yüksek Savcılar ve Hâkimler Kurulunu teşkil eden ve 45 sayılı Kanunu değiştiren kanuna geçici madde Kanun Koyucu tarafından bilerek konulmamıştır. Yetkisi Anayasa ile ref edilen Danıştay'ın halen elinde bulunan dosyalar hakkında ne yapacağını düşünmeye ve bu dava dosyalarının çözümü için hüküm getirmeye hem lüzum hem hukuki imkân yoktur.

Bütün bu nedenlerle raportör görüşünü benimseyen çokluk kararı na karşıyız.

GEREKÇEDE AZLIK OYU :

X — Anayasa'nın 22 Eylül 1971 tarihinde yayınlanan 1488 sayılı Kanunla değişik 144 üncü maddesi Yüksek Hâkimler Kurulu kararlarının kesin olduğunu bu kararlar aleyhine başka bir mercie başvurulamayacağını hüküm altına almıştır. Bu nedenle 1488 sayılı Anayasa değişikliğinin yürürlüğe girdiği 22 Eylül 1971 tarihinden önce Yüksek Hâkimler Kurulu tarafından verilen kararlara karşı açılan davalara Danıştay'ca bakılacağı bu tarihten sonra verilen kararlara ise Danıştay'ın yargı denetimi yetkisi kaldırılmış olduğundan bakılamayacağı görüşüyle içtihaadın bu yolda birleştirilmesi gerekeceği oyundayız.

E. No. : 1971/18
K. No. : 1972/23

ÖZET : Asker kişilerle ilgili davalara 1488 sayılı Anayasa Değişikliğinin yürürlüğe girdiği günden sonra Danıştay'ca bakılıp bakılamayacağı konusunda içtihaadın birleştirilmesine yer bulunmadığı hakkında.

Danıştay 10. Dairesinin 29/9/1971 gün, E. 1971/2246, K. 1971/2134 sayılı ve 22/12/1971 gün, E. 1970/1457, K. 1971/3219 sayılı kararları arasında görülen aykırılığın içtihaatların birleştirilmesi yoluyla giderilmesi Danıştay Birinci Başkanlığınca istenmesi üzerine konu Danıştay İçtihaatları Birleştirme Kurulu tarafından incelendi.

İLGİLİ KARARLAR :

A) Danıştay 10. Dairesinin 29/9/1971 gün, E. 1971/2246, K. 1971/2134 sayılı kararı :

Bu karar, davacının Hava Harp Akademisi sınavına girmesine olanak tanımayan davalı idare kararının mevzuata uygunluğu nedeniyle davanın reddine dair olup, oy çokluğu ile verilmiştir.

B) Danıştay 10. Dairesinin 22/12/1971 gün, E. 1970/1457, K. 1971/3219 sayılı kararı :

Bu davada da davacı asker kişi 1000 sayılı kanundan yararlanmasını engelleyen işlemin iptalini istemiş olup, 10. Daire Anayasanın 140 üncü maddesine 1488 sayılı Anayasa Değişikliği ile eklenen son fıkrada, asker kişilerle ilgili idari eylem ve işlemlerin yargı denetiminin Askeri Yüksek İdare Mahkemesince yapılacağı hüküm altına alınmış olduğuna göre, Anayasa Değişikliğinin yürürlük günü olan 22/9/1971 den sonra bu davalara bakmak Danıştay'ın görevi dışında kaldığı gerekçesi ile ve oy çokluğu ile davayı görevden reddetmiştir.

İNCELEME :

Danıştay İçtihaatları Birleştirme Kurulu, yukarda özetlenen iki karar arasında 521 sayılı Danıştay Kanununun 45 inci maddesindeki anlamda bir aykırılık olduğuna oybirliği ile karar vermişse de, 20/7/1972 gün ve 14251 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak aynı gün yürürlüğe giren 4/4/1972 gün, 1602 sayılı Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Kanununun geçici 4 ncü maddesinde, asker kişileri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin olan idari eylem ve işlemlerden doğan uyumsuzluklara dair derdest davaların, hangi durumda bulunurlarsa bulunsunlar, Askeri Yüksek İdare Mahkemesine tevdi öngörülmekte olduğundan, bu açık kanun hükmü karşısında, asker kişilerle ilgili davalara 20/7/1972 gününden sonra Danıştay'da bakılması olanağının kesinlikle ortadan kalktığı sonucuna varmıştır.

SONUÇ :

Yukarda açıklanan hukuki durum karşısında, asker kişileri ilgilendiren ve askerî hizmete ilişkin olan idari eylem ve işlemlerden doğan uyumsuzluklar sebebiyle açılan davalarda Danıştay'ın görevli olup olmadığı konusunun, içtihaadın birleştirilmesi yoluyla karara bağlanmasına yer bulunmadığına 2/12/1972 gününde oybirliğiyle karar verildi.

YÖNETMELİKLER

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığından :

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Tedavi Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı Eğitim Hastaneleri, Devlet Hastaneleri, Özel Dal Hastaneleri, Sağlık Merkezleri Tabip, Yardımcı Tıp Personeli, Teknik Personel, Hizmetliler ve Yatak kadro Tevzii Yönetmeliğinde değişiklik yapılmasına Dair Yönetmelik

Madde 1 — Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Tedavi Kurumları Genel Müdürlüğüne bağlı Eğitim Hastaneleri, Devlet Hastaneleri, Özel Dal Hastaneleri, Sağlık Merkezleri, Tabip, Yardımcı Tıp Personeli, Teknik personel, Hizmetliler ve yatak kadro tevzii Yönetmeliğinde 300 yataklı Ankara Onkoloji Hastanesi, 300 yataklı İstanbul Beyoğlu İlk Yardım Hastanesi bazı servis yatak ve personel dağılım kadrosunda aşağıdaki şekilde ilâve ve değişiklikler yapılmıştır.

300 Yataklı Ankara Onkoloji Hastanesi ilâve personel dağılım kadrosu :

Klinik Servis ve Görevliler	Mesleği	Adedi	Düşünceler
Hemşire	Hemşire	10	
Anestezi ve Reanimasyon Servisi			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	1	
Başasistan	»	1	
Asistan	Tabip	3	
Hariciye Servisi			
Mütehassıs	Mütehassıs	1	
Röntgen Tedavi Lab.			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	2	
Başasistan	»	2	
Asistan	Tabip	6	
Patoloji Laboratuvarı			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	2	
Başasistan	»	2	
Asistan	Tabip	3	

Klinik Servis ve Görevliler	Mesleği	Adedi	Düşünceler
İdare Müdürlüğü			
Md. Yardımcısı	Sağlık İd.	1	
Tıbbi Sekreter	»	3	
İdare Memurluğu			
Depo Memuru	İdare	1	
Arşiv Memuru	»	1	
Hastakabul Memuru	»	1	
Kaloriferci	Hizmetli	1	
Aşçıbaşı	Aşçı	1	
Aşçı	»	1	
Hastabakıcı	Hizmetli	20	
Döner Sermaye Veznedar Memur		1	
300 yataklı Beyoğlu ilk yardım hastanesi servis yatak ve ilâve personel dağılımı kadrosu :			
Anestezi ve Reanimasyon Servisi (20 Yataklı)			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	1	
Başasistan	»	1	
Asistan	Tabip	3	
Nöroşirürji Servisi (10 Yataklı)			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	1	
Başasistan	»	1	
Asistan	Tabip	2	
Göğüs Cer. Ser. (15 Yataklı)			
Şef	Mütehassıs	1	
Şef Muavini	»	1	
Başasistan	»	1	
Asistan	Tabip	2	
Hemşire	Hemşire	7	
Hemşire Yardımcısı	»	6	
Hasta. Hademe	Hizmetli	26	
I - II İç Hast. Servisi (30 X 2 = 60 yataklı)			
I - II Genel Şirürji Servisi (30 X 2 = 60 yataklı)			